

ભક્તામર સ્તોત્ર

ભક્તામર લચિત તાજ મણિ પ્રભાના,
 ઉદ્યોતકાર હર પાપતમો જથાના ;
 આધારરુપ ભવસાગરના જનોને, (૧)
 એવા યુગાદિ પ્રભુ પાદયુગે - નમીને
 કીધી સ્તુતિ સકલ શાસ્ત્રજ તત્ત્વબોધે
 પામેલ બુદ્ધિ પટ્ટથી સુરલોકનાથે;
 ત્રૈલોક ચિત્ત હર ચારુ ઉદાર સ્તોત્રે,
 હું એ ખરે સ્તવીશ આદિ જિનેન્દ્ર ને તે (૨)
 બુદ્ધિ વિનાય સુરપૂજાપાદ પીઠ
 મૈં પ્રેરી બુદ્ધિ સ્તુતિમાં તજી લાજ શુદ્ધ !
 લેવા શિશુ વિણ જળે સ્થિત ચંદ્રબિંબ
 ઈચ્છા કરે જ સહસ્રા જન કોણ અન્ય ? (૩)
 કે'વા ગુણો ગુણનિધિ ! તુજ ચંદ્રકાન્ત,
 છે બુદ્ધિથી સુર ગુરુ સમકો સમર્થ ?
 જ્યાં ઉછળે મગર મચ્છ મહાન વાતે,
 રે કોણ તે તરી શકે જ સમુદ્ર હાથે ? (૪)
 તેવો તથાપિ તુજ ભક્તિ વડે મુનીશ !
 શક્તિ રહિત પણ હું સ્તુતિને કરીશ ;
 પ્રીતે વિચાર બળનો તજી સિંહ સામે
 ના થાય શું મૃગી શિશુ નિજ રક્ષવાને ? (૫)
 શાસ્ત્રજ અજ્ઞ ગણીને હસતાં છતાંયે,
 ભક્તિ તમારી જ મને બળથી વદાવે !
 જે કોકિલા મધુર ચૈત્ર વિષે ઉચારે,
 તે માત્ર આમ્રતરૂમોર તણા પ્રભાવે ! (૬)
 બાંધેલ પાપ જનનાં ભવ સર્વજેહ,

ત્હારી સ્તુતિથી ક્ષણમાં ક્ષય થાય તેહ;
 આ લોક વ્યાપ્ત નિશિનું ભમરા સમાન
 અંધારુ સૂર્ય કિરણોથી હરાય જેમ. (૭)
 માનીજ તેમ સ્તુતિ નાથ ! તમારી આમે.
 આરંભી અલ્પમતિથી પ્રભુના પ્રભાવે
 તે ચિત્ત સજ્જન હરે જયમ બિંદુ પામે
 મોતી તણી કમળપત્ર વિષે પ્રભાને ! (૮)
 દૂરે રહો રહિત દોષ સ્તુતિ તમારી !
 ત્હારી કથા પણ અહો ! જન-પાપહારી !
 દૂરે રહે રવિ કદી કદાપિ પ્રભાએ
 ખીલે સરોવર વિષે કમળો ઘણાએ ! (૯)
 આશ્ચર્યના ભુવનભૂષણ ! ભૂતનાથ !
 રૂપે ગુણો તુજ સ્તુતિ કરનાર અત્ર
 તે તુલ્ય થાય તુજની, ધનિકો શું પોતે
 પૈસે સમાન કરતા નથી આશ્રિતોને ! (૧૦)
 જો દર્શનીય પ્રભુ એકટશેથી દેખે !
 સંતોષથી નહિ બીજે જન-નેત્ર પેખે,
 પી ચંદ્રકાંત પય ક્ષીર સમુદ્ર કેરું,
 પીશે પછી જળ-નિધિ-જળ કોણ ખારું ! (૧૧)
 જે શાંતરાગ રૂચિના પરમાણુ માત્ર
 તે તેટલા જ ભુવિ આપ થયેલ ગાત્ર !
 એ હેતુથી ત્રિભુવને શણગાર રૂપ !
 ત્હારા સમાન નહિ અન્યતણું સ્વરૂપ ! (૧૨)
 ત્રૈલોક સર્વ ઉપમાનજ જીતનારું
 ને નેત્ર દેવ નર ઊરગ હારી તારું.
 ક્યાં મુખ ? ક્યાં વળી કલંકિત ચંદ્રબિંબ
 જે દિવસે પીળચટ્ટ પડી જાય ખૂબ ! (૧૩)

સંપૂર્ણ ચંદ્રતણી કાંતિ સમાન ત્હારા
 રૂડા ગુણો ભુવન ત્રૈણ ઉલંઘનારા !
 ત્રૈલોકનાથ ! તુજ આશ્રિત એક તેને,
 સ્વેચ્છા થકી વિચરતાં કદિ કોણે રોકે ? (૧૪)
 આશ્ચર્ય શું પ્રભુ તણાં મનમાં વિકાર,
 દેવાંગના ન કદી લાવી શકી લગાર
 સંહારકાળ પવને ગિરી સર્વ ડોલે !
 મેરુ ગિરી શિખર શું કદિ તોય ડોલે (૧૫)
 ધૂમ રહિત, નહિ વાટ, ન તેલવાળો !
 ને આ સમગ્ર ત્રણ લોક પ્રકાશનારો !
 ડોલાવનાર ગિરી વાયુ ન જાય પાસે !
 તું નાથ ! છું અપર દીપ જગત્પ્રકાશે ! (૧૬)
 ઘેરી શકે કદિ ન રાહુ ન અસ્ત થાય !
 સાથે પ્રકાશ ત્રણ લોક વિષે કરાય !
 તું હે મુનીન્દ્ર ! નહિ મેઘ વડે છવાય !
 લોકે પ્રભાવ રવિથી અદકો ગણાય ! (૧૭)
 મોહાન્ધકાર દળનાર સદા પ્રકાશી !
 રાહુ-મુખે ગ્રસિત ના, નહિ મેઘ-રાશી !
 શોભે તમારું મુખ-પદ્મ અપાર રુપે !
 જેવો અપૂર્વ શશી લોક વિષે પ્રકાશે ! (૧૮)
 શું રાત્રિમાં શશિ થકી દિવસે રવિથી ?
 અંધારું તુજ મુખ-ચંદ્ર હરે પછીથી !
 શાલિ સુશોભિત રહી નિપજી ધરામાં !
 શી મેઘની ગરજ હોય જ આભલામાં ? (૧૯)
 શોભે પ્રકાશ કરી જ્ઞાન તમો વિષે જે
 તેવું નહિ હરિહરાદિકના વિષે તે ;

રત્નો વિષે સ્ફૂરિત તેજ મહત્વ ભાસે,
 તેવું ન કાય કટકે ઉજળે જણાશે (૨૦)
 માનું રુડું હરિહરાદિકને દીઠા તે !
 દીઠે છતે હૃદય આપ વિષે ઠરે છે ;
 જોવા થકી જગતમાં પ્રભુનો પ્રકાશ ;
 જન્માંતરે ન હરશે મન કોઈ નાથ (૨૧)
 સ્ત્રી સેંકડો પ્રસવતી કદિ પુત્ર ઝાઝા,
 ના અન્ય આપ સમકો પ્રસવે જનેતા !
 તારા અનેક ધરતી જ દિશા બધીય,
 તે જે સ્ફૂરિત રવિને પ્રસવેજ પૂર્વ (૨૨)
 માને પરંપુરુષ સર્વમુનિ તમોને,
 ને અંધકાર સમીપે રવિ શુદ્ધ જાણે !
 પામી તને સુરીત મૃત્યુ જીતે મુનીન્દ્ર !
 છે ના, બીજો કુશળ મોક્ષ તણો જ પંથ (૨૩)
 તું આદ્ય, અવ્યય, અચિંત્ય, અસંખ્ય, વિભુ,
 છે બ્રહ્મ, ઈશ્વર, અનંત, અનંગકેતુ
 યોગીશ્વર, વિદિતયોગ, અનેક એક
 કે છે, તને વિમળ જ્ઞાનસ્વરૂપ સંત (૨૪)
 છો બુદ્ધિ-બોધ થકી હૈ સૂરપૂજ્ય શુદ્ધ !
 છો લોકને સુખદ-શંકર તેથી શુદ્ધ !
 છો મોક્ષ-માર્ગ-વિધિ-ધારણથી જ ધાતા !
 છો સ્પષ્ટ આપ, પુરુષોત્તમ સ્વામી ત્રાતા ! (૨૫)
 ત્રૈલોક દુઃખ-હર નાથ ! તને નમોસ્તુ !
 તું ભૂતળે અમલ ભૂષણને નમોસ્તુ !
 ત્રૈલોકનાથ જ પરમેશ્વરને નમોસ્તુ !
 હે જિન ! શોષક ભવાબ્ધિ તને નમોસ્તુ ! (૨૬)
 આશ્ચર્ય શું ગુણ જ સર્વ કદી મુનીશ !

ત્હારો જ આશ્રય કરી વસતા હંમેશ !
 દોષો ધરી વિવિધ આશ્રય ઉપજેલા !
 ગર્વાદિકે ન તમને સ્વપ્ને દીઠેલા ! (૨૭)
 ઉંચા અશોકતરુ આશ્રિત કીર્ણ ઉંચ !
 અત્યંત નિર્મળ દીશે પ્રભુ આપ-રૂપ; !
 તે જેમ મેઘ-સમીપે રહી સૂર્ય-બિંબ, !
 શોભે પ્રસારી કિરણો હણીને તિમિર. (૨૮)
 સિંહાસને મણિતણા કિરણે વિચિત્ર ;
 શોભે સુવર્ણ-સમ આપ શરીર ગૌર ;
 તે સૂર્ય-બિંબ ઉદયાચળ શિર ટોચે,
 આકાશમાં કિરણ જેમ પ્રસારી શોભે (૨૯)
 ધોળા ઢળે ચમર કુંદ-સમાન એવું,
 શોભે સુવર્ણ-સમ રમ્ય શરીર ત્હારું,
 તે ઊગતા શશિસમાં જળ-ઝર્ણ-ધારે,
 મેરુતણા કનકના શિર-પેંઠ શોભે ! (૩૦)
 ઢાંકે પ્રકાશ રવિનો શશિતુલ્ય રમ્ય !
 મોતી-સમૂહ-રચનાથી દીપાયમાન !
 એવા પ્રભુજી તમને ત્રણ છત્ર શોભે !
 ત્રૈલોક્યું અધિપતિપણું તે જણાવે ! (૩૧)
 ગંભીર ઉંચ સ્વરથી ભરી છે એ દિશાઓ !
 ત્રૈલોક્યને સરસ સંપદ આપનારો,
 સદ્ધર્મરાજ જયને કથનાર ખુલ્લો,
 વાગે છે દુંદુભિ નભે યશવાદી ત્હારો, (૩૨)
 મંદાર, સુંદર નમેરુ, જ પારિજાતે !
 સંતાનકાદિ ફૂલની બહુ વૃષ્ટિ ભારે,
 પાણી કણે સુરભિ મંદ સમીર પ્રેરે !
 શું દિવ્ય વાણી તુજ સ્વર્ગ થકી પડે તે. (૩૩)

શોભે વિભો ! પ્રસરતી તુજ કાંતિ ભારે,
 ત્રૈલોક્યના ઘુતિ-સમૂહની કાંતિ હારે,
 તે ઊગતા રવિસમી બહુ છે છતાંએ,
 રાત્રી જીતે શીતલ ચંદ્ર સમાન તે જે ! (૩૪)
 જે સ્વર્ગ મોક્ષ શુભ માર્ગ જ શોધી આપે,
 સદ્ધર્મ-તત્ત્વ કથવે પટ્ટુ ત્રણ લોકે,
 દિવ્યધ્વનિ તુજ થતો વિશદાર્થ સર્વ
 ભાષા-સ્વભાવ-પરિણામ ગુણેથી યુક્ત, (૩૫)
 ખીલેલ હેમ-કમળો સમ કાંતિ વાળા,
 ફેલે રહેલ નખ-તેજ થકી રૂપાળા,
 એવા જિનેન્દ્ર તુમ પાદ, ડગો ભરે છે.
 ત્યાં કલ્પના કમળની વિબુધો કરે છે, (૩૬)
 એવી જિનેન્દ્ર થઈ જે વિભૂતિ તમોને
 ધર્મોપદેશ સમયે, નહિ તે બીજાને !
 જેવી પ્રભા તિમિર હારી રવિ તણી છે,
 તેવી પ્રકાશિત ગ્રહોની કદી બની છે ? (૩૭)
 વ્હેતા મદે મલિન ચંચળ શિર તેવો,
 ગુંજારવે ભ્રમરના બહુ કોધી એવો,
 ઐરાવતે તુલિત ઊદ્ધત હાથી સામે,
 આવેલ જોઈ તુમ આશ્રિત ભો ન પામે ! (૩૮)
 ભેદી ગજેન્દ્ર - શિર શ્વેત, રુધિરવાળા,
 મોતી સમૂહ થકી ભૂમિ દિપાવી એવા,
 દોડેલ સિંહતણી દોટ વિષે પડે જે,
 ના તુજ પાદ ગિરિ આશ્રયથી મરે તે ! (૩૯)
 જો જોરમાં પ્રલયનાં પવને થયેલો,
 ઓઢા ઉડે બહુ જ અગ્નિ દવે ધીકેલો,
 સંહારશે જગત સન્મુખ તેમ આવે,

તે તુજ કીર્તન રૂપી જળ શાંત પાડે. (૪૦)
 જે રક્ત નેત્ર પિક-કઠ સમાન કાળો,
 ઊંચી ફણે સરપ સન્મુખ આવનારો,
 તેને નિશંક જન તેહ ઉલંઘી ચાલે,
 ત્વં નામ નાગદમની દીલ જેહ ધારે ! (૪૧)
 નાચે તુરંગ ગજ શબ્દ કરે મહાન !
 એવું રણે નૃપતિનું બળવાન સૈન્ય,
 ભેદાય છે તિમિર જેમ રવિ-કરેથી,
 છેદાય શીઘ્ર ત્યમ તે તુજ કીર્તનેથી. (૪૨)
 બર્છી થકી હણીત હસ્તી રુધિર વ્હે છે
 યોદ્ધા પ્રવાહ થકી આતુર જ્યાં તરે છે
 એવા યુધે અજીત શત્રુ જીતે જનો તે
 ત્વત્પાદ પંકજ રૂપી વન શર્ણ લે જે. (૪૩)
 જ્યાં ઉછળે મગરમચ્છ તરંગ ઝાઝા
 ને વાડવાગ્નિ ભયકારી થકી ભરેલા.
 એવા જ સાગર વિષે સ્થિત નાવ જે છે.
 તે નિર્ભયે તુજતણા સ્મરણે તરે છે. (૪૪)
 જે છે નમ્યા ભયદ રોગ જળોદરેથી,
 પામ્યા દશા દુઃખદ આશ ન દેહ તેથી,
 ત્વત્પાદ-પદ્મ-રજ અમૃત નીજ દેહે
 ચોળે બને મનુજ કામ સમાન રુપે. (૪૫)
 બેડી જડી પગથી છેક ગળા સુધીની,
 તેની ઝીણી અણીથી જાંગ ઘસાય જેની,
 એવા અહોનિશ જપે તુજ નામ મંત્ર,
 તો તે જનો તુરત થાય રહિત બંધ ! (૪૬)
 જે મત્ત, હસ્તિ, અહિં સિંહ, દાવાનલાગ્નિ
 સંગ્રામ, સાગર જળોદર, બંધનોથી

પેદા થયેલ ભય, તે ઝટ નાશ પામે,
ત્હારું કરે સ્તવન આ, મતિમાન પાઠે (૪૭)
આ સ્તોત્ર માળ તુજના ગુણથી ગૂંથીને
ભક્તિ થકી વિવિધ વર્ણા રૂપી જ પુષ્પે
તેને જિનેંદ્ર ! જન જે નિત કંઠ નામે,
તે માનતુંગ અવશા શુભ લક્ષ્મી પામે. (૪૮)

ઈતિશ્રી ભક્તામર સ્તોત્રમ્

